СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК XLIX. Ч. 218. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 22. вересня 1941. No. 218. Jersey City, N. J., Monday, September 22, 1941. Vol. XLIX

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

ЖІНКИ І ОБОРОНА КРАЮ

Мабуть нема ні одної замітніщої одиниці між американським жіноцтвом, яка від розпочаття теперішньої війни не забралаб публично голосу в справі участи американського жіноцтва в підготовці до оборони краю. Аж лекше стає, коли перечитуєш щораз то нові завваги на цю тему, бо показується, що ми не є одинокі, що мусимо виписати море чорнила, чи виголосити сотки промов, заки рущимо якусь справу. Американські жінки, від яких залежало рішення цеї справи, так дуже ріжнилися у поглядах щодо неї, що доперва тепер вдалося їм прийти до порозуміння та створити засади для оборонної підготовки жіноцтва.

Заки розглянемо їх ближче — згадаймо про причини цього, чому у теперішних воюючих народів жіноцтво мусить перебирати на себе велику частину тяжких і відповідальних обовязків, а вслід за цим мусить до їх переняття заздалегідь приготовлятися в державах, що наразі живуть ще мирним життям. Давні війни повребували жінок лиш для цього, щоб дерли полотна на перевязочний матеріял та далеко, за фронтом, вигоювали рани. По воюючих сторонах ніколи не боролося стільки війська, щоб треба було відтягати від господарства усіх мужеських працівників; рішальні впливи розгравалися в кількох пунктах краю, а до решти збільша доходили лиш глухо відгомони команди та фантастичні воєнні леґенди. Остання світова війна, продовжуючися на кілька літ, зужила вже була стільки людського матеріялу, що під кінець деякі галузи праці почали були вислуґуватися жіночими руками. Головно село стратило було тоді велику частину мужчин і жінки найшлися перед конечністю давати собі самим раду з усіми тяжкими рільничими роботами. Деякі вивязувалися дуже добре зі свого завдання та виконували — не зважаючи на брак живого інвентаря — працю, що звикла називатися „хлопською" і жінці ніхто у мирних часах був би її не повірив. Інші жінки не надавалися до неї і нерідко занедбали господарство до цеї міри, що чоловіки після повороту з війни потребували цілих літ, щоб довести його до нормального стану.

Ця неправильність у сільському господарстві зле відбилася на виживленню війська та населення під кінець війни. Тому ці, що провадять її сьогодня, чи лиш забезпечують себе на випадок приступлення до неї, стараються підготовити жіноцтво фахово до всіх праць, які припалоб їм робити у заступстві мужчин, і жінки малиб бути відповідальними за це, щоб не зважаючи на війну ці праці вдержувалися на нормальнім поземі.

На випадок війни потребують жінки також фахової підготовки в ділянці воєнного промислу. Теперішна війна — це в першу чергу війна машин. Це змаг літаків, повзів, субмарин і десяток інших помічних знарядів, що без них годі уявити собі продовжування на один день наступів чи оборони. Фабрики мусять працювати при зужиттю подвійної скількости робітників і кожної хвилі може бути їх замало. Сьогодня замкнути продукцію воєнного знаряддя, значить стількиж, що у минулій світовій війні стратити останні запасні полки війська. Жінки мають бути підготованими для цього, щоб заступити мужчин хочаб у найлекших ділянках воюючого виробництва і не дозволити йому слабнути ні на хвилю, бо це твердиня, що від неї залежатиме вислід війни.

Не знаємо яку участь в обороні краю беруть жінки націй, що воюють по стороні Німеччини. Затеж багато відомостей маємо про це, з яким геройством та посвятою ставляться англійські жінки до оборонних обовязків. Англійська жіноча армія начислює один мілион і виконує під військовою дисципліною десятки незвичайно хосенних робіт. Англійські жінки не готовилися до цеї праці заки розпочалася війна і мусять виконувати її на підставі дуже скороченої і поспішної фахової підготовки, що її набули вже в часі війни. Але якщоб війна затягнулася ще на кілька літ — хто нає, чи анґлійки не наберуть стільки фахової зручности, що буде їм так легко зладити бомбу, чи змонтувати літак, ак спечи APPLE-PIE на обід...

У нас, в Америці, дискусія над участю жіноцтва в обороні краю продовжувалася головно тому, що багато впливових жіночих одиниць противилися військовій реєстрації жіноцтва, як це є в Анґлії. Казали, що воно надто пахне касарнею та військовою дисципліною і свободолюбне американське жіноцтво у такій системі працювати не буде. Хоч іншу думку заступала жінка президента, Елінор Рузвелт, не вдалося їй переконати противну групу, не зважаючи на її дуже річеві й зрівноважені арґументи. Це не про військову дисципліну іде — казала вона — але про зорганізовану працю. Не про добру волю та посвяту одиниць, але про обовязок кожної жінки понести якусь особисту жертву ради оборони свого краю і тут не може бути мови про це, щоб держава, ставляючи для деяких жінок примус виконання цього обовязку, ломила цим американські демократичні засади.

Проте рішено провадити підготовчу працю на засаді добровільности зн. будуть вишколювати у помічничій службі лиш жінок, що до цього зголосяться самі. Та нема сумніву, що колиб Америка найшлася безпосередно у війні — вона за взірцем Анґлії покличе молоде жіноцтво до примусової служби для краю. При сьогоднішній системі провадження війни воно являється необхідним.

Клявдія Олесницька.

АНҐЛІЙСЬКА ЖІНКА ПРИ ПРАЦІ В ТЕПЕРІШНІЙ ВІЙНІ

Вже минуло два роки від того часу, від коли почалась друга світова війна. Ця нова війна принесла великі зміни в суспільному житті поодиноких народів. Зокрема суспільне життя анґлійського народу зазнало найбільше різких перемін. Зникають там соціяльні ріжниці між багачами і бідними, зменшується віддаль між вищими і нижчими верствами суспільства, злагіднюються ріжні перестарілі, але ще до самої війни надзвичайно строгі конвенціональні форми. Все те вимішується разом у сховках перед ворожими налетами, а з тої мішанини виростає і твориться зовсім нова суспільна верства, більше зближена до себе, краще розуміюча себе, та обєднана одним спільним бажанням: здобути перемогу над ворогом.

А вже найбільші переміни зайшли в життю анґлійської жінки. Бо анґлійське жіноцтво мало було підготоване до того роду війни, яка тепер ведеться. Не знала анґлійська жінка, що теперішна тотальна війна вимагатиме від домашнього фронту як не більшої то принаймні такої самої посвяти, праці та геройських чинів, яких у минулих війнах вимагала від вояка тільки властива боротьба на полю битви. Не знала анґлійська жінка, що вдержання домашнього фронту буде в цій тотальній війні таксамо важним, як вдержання фронтової боєвої лінії. Бо перша світова війна з 1914. року вправді ставила певні завдання перед жіноцтвом, накладала на нього виконання певних обовязків, то одначе ці вимоги не були навіть приблизно такими, якими вони є в теперішній війні. Бо в в першій світовій війні літак не відограв такої ролі, яку він має сьогодні. Тепер цілі міста, все запілля є виставлене на велику небезпеку, на нищення ворожими літаками. Два роки теперішньої війни несли саме для запілля більшу небезпеку, як для жовніра на властивім фронті. І власне тут виявляється важна роля жінки, яку вона відограє в обороні домашнього фронту, в обороні запілля. Вона перебирає тут на себе ролю фронтовика-боєвика.

Саме до цеї ролі не була підготована анґлійська жінка. Перші підготовчі кроки в тому напрямі пороблено всього на рік перед самою війною. У травні 1938. року. Тоді то на одних зборах, на яких були присутні визначні анґлійські діячі і провідники, радились, у який спосіб можнаб краще приготовити край до того моменту, коли на нього будуть нападати ворожі бомби. А присутна на тих зборах лейді Рединґ, якої чоловік згинув у боротьбі в Індії, сказала таке:

„Чи не думаєте, що булоб добре, колиб жіноцтво навчилося обороняти себе і цілу громаду по своїх дільницях".

Цю думку приняли всі присутні на зборах, а найважніше: ця думка поширилась скоро між самим жіноцтвом. Тоді твориться окрема жіноча організація під назвою „Жіноча Добровільна Служба", до якої приступило в першім році коло мілион жінок. Відділи тої організації творяться по цілім краю. Вона тепер зростає у таку силу, що начисляє вже мілиони жіноцтва.

Якуж працю виконує тепер анґлійське жіноцтво в обороні своєї вітчини? Отже воно виконує всю працю. Майже нема такої воєнної ділянки, деб воно не було заступлене. Анґлійська жінка пішла за словами бувшого міністра внутрішних справ Самуеля

(Докінчення на стороні 2-гій.)

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918, by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,

Англійська Жінка при Праці в Теперішній Війні

(Докінчення зі сторони 1-шої.)

Ґора, який сказав, що Анґлія потребує жінок для всіх робіт— „Мейдс оф ол ворк". Англійська жінка пішла в своїх обовязках також за словами премієра Винстона Чорчіля, який в одній зо своїх промов сказав таке: „Ми мусимо позволити жінкам взяти участь в тій війні". І жінки беруть участь в тій війні. Беруть активну участь та виконують свої обовязки в кожній воєнній ділянці. Під теперішню пору є зорґанізованих 12 міліонів жінок у віці від 15 до 55. У виконанню ріжних обовязків вони є поділені відповідно до віку, знання, та фізичного стану здоровля. Навіть молоденькі дівчата, у віці від 11 до 18 років, є поорганізовані в окремі відділи. Для них є призначена легка праця, як на приклад, збирання поживи для курчат, качок, свиней, чищення та малювання ріжних річей, ушкоджених бомбами. Старші жінки є заняті також при легкій праці, такій, як шиття, приготовування поживи для війська, закупно поживи, розділювання подарунків воякам і т. п.

Жінки в середнім віці є порозділювані по ріжних заняттях відповідно до їх знання, досвіду та охоти. Вони виконують роботи, тяжчі й лекші, більше й менше відповідальні, більше й менше безпечні. Вони є при першій помочі, при піклуванні хорих, ранених та дітей, при шиттю і варенню. Вони їздять амбулянсами, перевозять дітей з великих міст у безпечні місця, їздять літаками. З них є потворені окремі відділи для гашення вогню, що їх спричиняють бомби, скидувані з ворожих літаків. Є окремі відділи, які, по кожнім налеті ворожех літаків шукають в розвалених руїнах за жертвами бомб, ратують та дають першу поміч тим жертвам. Жінки, що виконують ці ріжні роботи, звичайно працюють безплатно. Є тільки незначне число таких, що дістають заплату.

Крім тих жінок, що належать до орґанізації „Жіноча добровільна Служба", та виконують найріжнородніші роботи звичайно безплатно, є ще міліони жінок, що працюють по ріжних індустріях. Ці вже отримують платню таксамо як мужчини. Праця тих жінок є також ріжна. Вони працюють навіть при таких роботах, як виріб літаків, гармат та амуніції.

Англійська жінка хоче за всяку ціну виграти цю війну. По цілій Анґлії можна всюди почути голоси жінок: Що я можу зробити для оборони краю, в який спосіб можу найкраще помогти цій обороні? І вони помагають. Десятками тисяч записуються на ріжні курси по цілім краю, щоб підготовитись як слід до своїх завдань. Кожної години, в день і в ночі, вони готові іти на поклик там, де вимагає потреба. Серед страшних бомбардувань, серед стогону і зойків нещасних жертв, серед великої небезпеки, анґлійська жінка виконує свої обовязки з посвятою і геройською відвагою. Для них ніяка праця не є за тяжка. Як недавно описувала одна ґазета, то головно підчас налетів ворожих літаків можна пізнати велику посвяту та відвагу англійських жінок. Нераз по такім налеті цілі дільниці якогось міста є винищені. З прекрасних домів лишаються самі руїни. Та саме ці руїни є нераз дуже небезпечні. Бо з розвалених домів остаються нераз частини стін, які кожної хвилі можуть завалитись. Власне між такими руїнами виконують свою службу окремі жіночі відділи. Вони добувають з румовищ покалічених людей, а при тім наражають також і себе на небезпеку, бо оставші стіни нераз валяться та потягають за собою нові жертви вже з тих, що прийшли ратувати інших. Та це не зражує англійську жінку. У Лондоні нема тепер ані одної навіть бічної вулиці, щоб вона не була стережена жіночим відділом, якого обовязком є якраз гасити вогні, спричинені бомбами, та ратувати людей по кожнім ворожім налеті.

Через велике запотребування всяких матеріялів, повстала тепер в Анґлії велика ощадність. І тут також жіноцтво виконує дуже важну і корисну функцію. Бо саме жінка потрапить ту ощадність найкраще перевести. Жіноцтво переводить в життя клич, щоб жадної, навіть найменшої, річи не викидати, але щоб її використати та зужити. І так при шпиталю жінки стараються краяти так матерію, щоб її найменше зужити, а всякі відпадки вони передають до фабрик виробу паперу чи інших річей. Знов у кухні кожної господині є завжди кілька родів посудин, до яких скидається окремо ріжні відпадки. Помиї вживається для годівлі свиней, рідшу воду для гноєння поля, кости пересушують та віддають до призначених фабрик.

І так можнаб ще багато більше описувати ріжні ділянки праці англійського жіноцтва. Бо від початку цеї війни, за час тих двох років, наступили великі переміни в життю англійської жінки. Минули часи вигоди й спокою. Англійська жінка приготована тепер на всякі невигоди, Вона вміє ходити поміж гуками бомб, машинових крісів, вона знає шукати за ворожими летунами, що спадають з літаків, вона, замісць панчіх, знає виробляти тепер бомби. Відлучена від свого чоловіка, від своїх дітей, виконує ту службу, якої вимагає від неї оборона краю. Вона в ночі кладе своїх дітей спати, а сама прилучується до свого відділу, щоб виконувати нічну службу гашення вогню чи ратування людей. Вона свідома того, що бореться за те, щоб задержати в свободі свій край, в якім її діти моглиб виховуватись та виростати на свобідних і вільних громадян.

Воєнна праця стала гордістю англійської жінки. Цій праці посвячують свій час усі верстви жіноцтва. Навіть англійська королева бере чинну участь у воєнній підготовці. Вона інтересується кожною ділянкою праці й помагає при шиттю і гачкуванню, як теж праці Червоного Хреста.

Ось так працює анґлійська жінка в обороні свойого краю. Колись історія скаже нам, скільки з них впало в боротьбі з ворогом та скільки доконало геройських чинів при ріжних небезпечних працях.

Та праця анґлійського жіноцтва може служити всякому жіноцтву як приклад на те, як треба розуміти обовязки супроти вітчини, коли вона знаходиться в небезпеці.

Стефанія Галичин.

Вона і Він

Вона: — Добрий муж є тільки той, що заробляє більше між жінка видає.

Вона: — Добра жінка тільки та, що видає менше ніж муж заробляє.

Совєтський Союз є другим на світі продуцентом нафти.

Хоч Шікаґо лежить в Ілиной, Іст Шікаґо належить до

Самуїл де Шеплейн оснував Квебек в 1608. р.